

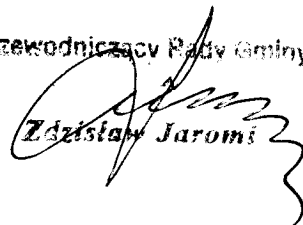
Uchwała Nr XXXVIII/354/2018
Rady Gminy Czarna
z dnia 2 marca 2018 roku

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018 - 2020.

Na podstawie art.18,ust.2,pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r., poz. 1875, z późn. zm.), oraz art.176 pkt.1 i art.179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r., poz.697 z późn. zm.) Rada Gminy Czarna uchwała, co następuje:

- § 1.Uchwała się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018 -2020, który stanowi załącznik do uchwały.
- § 2.Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Czarna.
- § 3.Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2018 r.

Przewodniczący Rady Gminy

Zdzisław Jaromi

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA
RODZINY
na lata 2018 - 2020**

SPIS TREŚCI

WSTĘP

I. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

II. ADRESACI PROGRAMU

III. DIAGNOZA SPOŁECZNA

3.1 Wsparcie rodzin (formy pomocy) na terenie Gminy Czarna

3.2 Powody przyznania pomocy dla rodzin na terenie Gminy Czarna

3.3 Rodzaje udzielanych świadczeń

IV. ANALIZA SWOT

4.1. Mocne i słabe strony

4.2 Szanse i zagrożenia

4.3 Podsumowanie analizy SWOT

V. ADRESACI PROGRAMU

VI. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

6.1 Cel główny

6.2 Cele szczegółowe

VII. REALIZACJA PROGRAMU

7.1 Realizatorzy Programu

7.2 Przewidywane efekty Programu

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

IX. MONITORING I EWALUACJA

X. PODSUMOWANIE

WSTĘP

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek realizacji zadań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 176 pkt. ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań gminy należy opracowanie i realizacja 3 letnich gminnych programów wspierania rodziny. Opracowany Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 jest jednym z elementów realizacji postanowień ustawy. Program ma na celu zbudowanie spójnego systemu pomocy rodzinie angażującego zasoby gminy. Rodzina i dziecko są chronione zarówno w ustawodawstwie polskim jak i międzynarodowym. Art. 18 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowi, że małżeństwo, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej. Podstawową zasadą Konstytucji jest ochrona praw rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony państwa. Według definicji wskazanej w art.16,pkt.11 ustawy z dnia 12 marca 2004r.o pomocy społecznej rodzina określona jest poprzez „osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku ,wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”. Rodzina stanowi pierwsze naturalne i podstawowe środowisko wychowawcze z którym styka się dziecko. Jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji dzieci, kształtowanie ich osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych. Każda rodzina tworzy własną niepowtarzalną atmosferę życia. Wychowawcze oddziaływanie rodziny ma istotny wpływ na socjalizację dzieci i młodzieży poprzez przekazywanie wiedzy o otaczającym świecie wraz z wartościowaniem go i preferowaniem wzorów zachowań. Zdrowa rodzina wypełniając w sposób prawidłowy swoje funkcje zapewnia dzieciom poczucie bezpieczeństwa i własnej wartości dając im możliwość rozwoju i prawidłowego wypełniania ról społecznych w przyszłości. Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża jednak szereg czynników, wśród których istotny wpływ mają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną. Rodzina dotknięta nimi bez pomocy z zewnątrz często nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci, rozwiązywać swoich problemów i wyjść z sytuacji kryzysowych. Do zjawisk patologicznych zalicza się w szczególności: alkoholizm, narkomanię, przestępczość, niewydolność opiekuńczo - wychowawczą oraz przemoc w rodzinie. Problemy te są najczęstszą przyczyną niedostosowania społecznego dzieci. Występowanie ich często jest powiązane z problemem ubóstwa i długotrwałego bezrobocia, które to stanowią podstawowe podłoże braku równowagi i bezpieczeństwa w rodzinie. Występujące w rodzinie problemy są często złożone i do rozwiązania wymagają interdyscyplinarnych i skoordynowanych działań osób ze specjalistycznym przygotowaniem oraz instytucji działających na rzecz rodzin. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego ich monitorowania i wsparcia, w tym w szczególności przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, policję, kuratorów sądowych, a w razie potrzeby przez asystentów rodziny. Działania takie mogą być skuteczne jedynie przy założeniu współpracy wszystkich instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny. Praca z rodziną powinna być prowadzona we wczesnym okresie jej zagrożenia przez wykwalifikowaną w tym zakresie kadrę. Pomoc rodzinie ma na celu w konsekwencji przywrócenie jej prawidłowego funkcjonowania poprzez umożliwienie jej odzyskania

lub nabycia umiejętności prawidłowego pełnienia ról opiekuńczo -wychowawczych i społecznych, aby dziecko pozostało w naturalnej rodzinie i tam zostało przygotowane do prawidłowego funkcjonowania w swoim życiu i społeczeństwie. Niniejszy Program jest propozycją zintegrowanych kierunków działań realizowanych w zakresie opieki nad dziećmi i rodziną na terenie Gminy Czarna.

I. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997r. (Dz. U. z 1997r.,Nr 78,poz.483 z późn. zm.),
- 2.Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017r. , poz. 697 z późn. zm.).
- 3.Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2017 r. poz. 1769 z późn. zm.).
- 4.Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1390 z późn. zm.).
- 5.Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016r., poz. 487 z późn. zm.).
- 5.Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2017r. poz. 783 z późn. zm.).
6. Ustawa z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2017r.poz.1851 z późn.zm),
- 7.Ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2016r.poz.1860).

II. ADRESACI PROGRAMU

Rodziny wychowujące dzieci oraz rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo -wychowawczych, zagrożone ubóstwem, problemem uzależnienia oraz rodziny dotknięte przemocą oraz rodziny, których dzieci są już umieszczone w pieczy zastępczej chętne do współpracy na rzecz odzyskania opieki nad dziećmi.

III. DIAGNOZA SPOŁECZNA

Diagnoza społeczna została przygotowana na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej dla Gminy Czarna, sprawozdań z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnej oraz danych statystycznych Urzędu Gminy Czarna.

Na dzień 31 grudnia 2017r. w Gminie Czarna zamieszkiwało:11.629 osób, w tym: 5.983 kobiety i 5.646 mężczyzn.

Struktura wiekowa mieszkańców przedstawiała się następująco:

	kobiety	mężczyźni
0-17	1.144	1.200
18-59	3.502	
18-64		3.830
60 i więcej	1.337	
65 i więcej		616

Według danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnej liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną przedstawiała się następująco:

	2014	2015	2016	2017
Liczba rodzin	349	291	285	284
Liczba osób w rodzinach	1.198	970	885	826

Pracą socjalną objęto:

	2014	2015	2016	2017
Liczba rodzin	321	290	242	181
Liczba osób w rodzinach	1.127	968	784	560
Liczba rodzin objętych wyłącznie pracą socjalną/liczba osób w tych rodzinach	91 / 226 osób w rodzinach	96 / 211 osób w rodzinach	92/ 219 osób w rodzinach	90 / 216 osób w rodzinach

3.1.Wsparcie rodzin (formy pomocy) na terenie Gminy Czarna

W 2017 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnej objął szeroko rozumianym wsparciem 374rodziny, w tym 178 rodzin z dziećmi. Pośród nich było 21 rodzin wielodzietnych i 34 rodziny niepełne. Najczęstszym powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej było ubóstwo oraz bezrobocie. Pośród korzystających z pomocy społecznej 218 rodzin korzystało ze wsparcia w szczególności z powodu ubóstwa, 193 rodziny z powodu bezrobocia, 106 z powodu niepełnosprawności, 1 rodzina z powodu problemu alkoholowego, 56 z powodu długotrwałej choroby, 85 rodzin z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Bezrobocie jest głównym czynnikiem sprawczym ubóstwa. Niesie za sobą nie tylko niedostatek ale też i negatywne skutki w zakresie funkcjonowania rodziny. Prowadzi często do zachowań dewiacyjnych w rodzinie, utrzymania nałogów, marginalizacji, obniżenia poziomu

potrzeb bytowych i całokształtu bytowania. W konsekwencji generuje występowanie patologii społecznej oraz nieradzenie sobie w wypełnianiu ról opiekuńczo - wychowawczych i społecznych.

W rodzinach takich często występuje alkoholizm, złe warunki socjalno - bytowe, problemy w zakresie opieki nad dziećmi. Złe funkcjonowanie rodziny jest częstym powodem zaniedbywania przez dzieci nauki, nierealizowania obowiązku szkolnego, demoralizacji oraz niskiej samooceny. Brak odpowiedniego specjalistycznego wsparcia dla takich rodzin powoduje potencjalne zagrożenie związane z koniecznością odebrania dzieci ze środowiska naturalnego i umieszczenia ich w pieczy zastępczej. Jak wynika z informacji Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łąncucie w pieczy zastępczej w 2017 roku przebywało 11 dzieci, w tym 4 pełnoletnich. Wszystkie dzieci przebywają w rodzinach zastępczych spokrewnionych.

Dane z Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Łąncucie wskazują, że obecnie 23 rodziny z terenu Gminy Czarna są objęte opieką kuratora w zakresie opiekuńczo - wychowawczym. Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Łąncucie podaje, że w 2017 r. udzielił porad 169 osobom 446 porad ,w tym 81 porad prawnych, 28 porad z zakresu przemocy w rodzinie, 242 porady psychologiczne i 101 porad pedagogicznych.

Z danych Komendy Powiatowej Policji w Łąncucie (sprawozdanie roczne z działalności i stanu bezpieczeństwa na terenie Gminy Czarna w 2017 roku) w 2017 roku na terenie Gminy Czarna odnotowano 87 przestępstw.

Rodzaj zdarzenia/rok	2016	2017
Kradzież cudzej rzeczy	12	21
Kradzież z włamaniem	16	10
Zniszczenie cudzej rzeczy	6	3
Bójka lub pobicie	3	1
Uszkodzenie ciała	3	1
Przestępstwa narkotykowe	2	1
Oszustwo	10	7
Interwencje policyjne (wszystkie)	501	507
w tym: domowe	121	115
publiczne	380	391

W celu podniesienia poziomu bezpieczeństwa mieszkańców oraz szybkiego identyfikowania zagrożeń od 2016 roku udostępniono dla mieszkańców województwa podkarpackiego „Krajową Mapę Zagrożeń”. Dostęp do mapy zagrożeń jest możliwy dla wszystkich mieszkańców, którzy za pośrednictwem stron internetowych policji mogą na bieżąco informować o niepokojących ich zagrożeniach. Wg statystyk KPP w Łąncucie do najczęściej zgłaszanych spraw mających wpływ na bezpieczeństwo mieszkańców były zdarzenia i sytuacje

potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym:	0	0	0	0	0	0	0	0
wielodzietność	0	0	0	0	0	0	0	0
bezrobocie	266	920	209	745	201	658	193	595
niepełnosprawność	111	338	112	322	113	322	106	275
długotrwała lub ciężka choroba	72	184	49	132	41	109	56	159
bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego w tym:	147	568	51	225	41	180	85	345
-rodziny niepełne	40	145	31	104	24	71	34	116
-rodziny wielodzietne	26	158	20	121	19	114	21	129
przemoc rodzinie	1	5	1	6	0	0	0	0
alkoholizm	2	5	1	1	0	0	1	3
narkomania	0	0	0	0	0	0	0	0
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	9	0	0	3	3	0	0
zdarzenia losowe	8	24	0	0	2	3	0	0
kłęska żywiołowa lub ekologiczna	34	116	0	0	0	0	0	0

3.3. Rodzaje udzielanych świadczeń

1) Świadczenie wychowawcze

Od 1 kwietnia 2016 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnej realizuje ustawę z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Zgodnie z tą ustawą na każde drugie i kolejne dziecko w rodzinie przysługuje świadczenie wychowawcze w wysokości 500,00 zł miesięcznie bez względu na sytuację materialną rodziny, natomiast na pierwsze dziecko rodzina może ubiegać się o świadczenie wychowawcze po spełnieniu odpowiedniego kryterium dochodowego. Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe

pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych.

	2016	2017
Liczba rodzin, którym wypłacono świadczenie wychowawcze	1.029	1.156
Liczba dzieci, na które wypłacono świadczenie wychowawcze	1.627	1.810
Kwota wypłaconych świadczeń	6.919.132 zł	9.462.377,97 zł
Liczba wypłaconych świadczeń w tym:	13.919	18.861
na pierwsze dziecko	6.032	7.901
na pozostałe dzieci	7.887	10.960

2) Świadczenia rodzinne

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnej zajmuje się przyznawaniem i wypłatą świadczeń rodzinnych: zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, zasiłków pielęgnacyjnych, świadczeń pielęgnacyjnych, świadczeń rodzicielskich i jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia dziecka dla wszystkich uprawnionych osób.

Zasiłek rodzinny przysługuje na dziecko w sytuacji, kiedy dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 674 zł (lub 764 zł w sytuacji, kiedy w rodzinie jest dziecko z orzeczeniem o niepełnosprawności). O jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka mogą ubiegać się także rodzice, którym urodziło się dziecko. Dochód na osobę w rodzinie przy tej formie pomocy nie może przekroczyć 1.922 zł na osobę w rodzinie, a wysokość jednorazowej zapomogi wynosi 1.000 zł.

Realizacja w/wym. świadczeń w 2017 roku przedstawiała się następująco:

Rzeczywista liczba rodzin, którym decyzją przyznano świadczenia rodzinne:

1.072 rodziny

Liczba wypłaconych świadczeń rodzinnych:

1. zasiłki rodzinne 13.331 świadczeń:

a/dodatki z tytułu:

- urodzenia dziecka – 70 świadczeń,

- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 487 świadczenia,
- samotnego wychowywania dziecka – 324 świadczenia,
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego – 795 świadczeń,
- rozpoczęcia roku szkolnego – 711 świadczeń (dla 711 dzieci) jednorazowo we wrześniu 2017r.,
- podjęcia nauki w szkole poza miejscem zamieszkania – 1.785 świadczeń,
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 1.737 świadczeń,

b/ jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka (art. 15 b) –146 świadczeń (dla 146 dzieci),

2. świadczenie rodzicielskie – 422 świadczenia,

Świadczenie rodzicielskie to forma pomocy skierowana od 2016 roku do matek, które do tej pory nie miały żadnych praw do urlopów macierzyńskich. Do tej grupy należą w szczególności matki studiujące, pracujące na umowę o dzieło lub zlecenie, a także matki bezrobotne. Po urodzeniu dziecka przysługuje im świadczenie rodzicielskie w wysokości 1.000 zł netto miesięcznie przez okres 52 tygodni.

3) Świadczenia opiekuńcze

a/ zasiłki pielęgnacyjne – 3.431 świadczeń,

Rok	2016	2017
Liczba osób, którym przyznano zasiłki pielęgnacyjne	316	325

b/ specjalny zasiłek opiekuńczy – 339 świadczeń rocznie,

Specjalny zasiłek opiekuńczy to świadczenie przyznawane osobie, która nie może podjąć zatrudnienia ze względu na konieczność stałej opieki nad niepełnosprawnym dorosłym członkiem najbliższej rodziny. Specjalny zasiłek opiekuńczy wynosi 520 zł miesięcznie.

Rok	2016	2017
Liczba osób, którym przyznano specjalne zasiłki opiekuńcze	30	31

c/ świadczenie pielęgnacyjne – 585 świadczeń,

Świadczenie pielęgnacyjne to świadczenie przyznawane najczęściej rodzicom niepełnosprawnych dzieci, którzy nie mogą podjąć zatrudnienia ze względu na konieczność

sprawowania bezpośredniej opieki nad swoim dzieckiem. Świadczenie pielęgnacyjne przyznawane jest niezależnie od dochodu rodziny i wynosi obecnie 1.477 zł miesięcznie.

Rok	2016	2017
Liczba osób, którym przyznano świadczenia pielęgnacyjne	52	52

d/ **zasilek dla opiekuna** – 137 świadczeń rocznie, średnio 11 miesięcznie,

5) Świadczenie pieniężne z ustawy „Za życiem”

Od 1 stycznia 2017r. weszła w życie Ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Zgodnie z zawartymi w ustawie przepisami w rodzinie, w której urodzi się żywe dziecko z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem lub nieuleczalną chorobą, która zagraża życiu dziecka, a powstała w prenatalnym okresie rozwoju lub podczas porodu przysługuje jednorazowe świadczenie w wysokości 4 tysięcy złotych. W 2017 roku wypłacono świadczenie pieniężne z tego tytułu dla jednej rodziny w kwocie:4.000 złotych.

6) Niebieska Karta

W 2017 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnej realizował również zadania wynikające z ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zadania wynikające z w/wym. ustawy były realizowane poprzez prace Zespołu Interdyscyplinarnego ,a miały na celu przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej i ochronie ofiar przemocy.

W ramach procedury „Niebieskiej Karty” prowadzono w 2017 roku 34 sprawy, a 24 osoby uznano za osoby poszkodowane na wskutek przemocy w rodzinie i wobec tych osób, ich rodzin oraz sprawców przemocy prowadzono przewidziane procedurami postępowanie. W 2017 r. odbyło się cztery spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego; wpłynęło 34 Niebieskie Karty, powołano 20 grup roboczych ,które odbyły 65 spotkań, 3 sprawców przemocy zostało skierowanych do udziału w programie korekcyjno- edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie w PCPR w Łąncucie, trzy sprawy zostały skierowane przez ZI do prokuratury.

	2014	2015	2016	2017
Liczba prowadzonych Niebieskich Kart	14	25	40	34
Liczba utworzonych grup roboczych	14	21	34	20
Liczba spotkań grup roboczych	37	59	115	65

7) Asystent Rodziny

Od 2015 roku w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Czarnej jest zatrudniony asystent rodziny. W przypadku, gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo -wychowawczych pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy, dokonuje analizy sytuacji rodziny; jeżeli z analizy wynika konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny pracownik socjalny występuje do kierownika ośrodka pomocy społecznej z wnioskiem o jego przydzielenie. Po otrzymaniu wniosku pracownika socjalnego kierownik ośrodka pomocy społecznej przydziela rodzinie asystenta rodziny. Asystent rodziny może być także przydzielony rodzinie zgodnie z postanowieniem sądu. Asystent rodziny pracuje z rodziną i dla rodziny doradzając rodzinie i ucząc rodzinę opieki nad dziećmi, prowadzenia gospodarstwa domowego (w szczególności gospodarowania budżetem domowym), załatwiania spraw urzędowych, podnoszenia kwalifikacji, poszukiwania pracy, czuwania nad edukacją dzieci oraz załatwiania spraw związanych z dbaniem o zdrowie. W sytuacji, kiedy dzieci znajdują się w pieczy zastępczej asystent rodziny może podejmować działania związane z powrotem dzieci do rodziny biologicznej. Realizując to zadanie wystąpiono z wnioskiem o przyznanie środków finansowych w ramach konkursu Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Program asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej na rok 2017”-Gmina Czarna otrzymała środki finansowe w kwocie:8.500 zł.

	2014	2015	2016	2017
liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	0	4	7	7
liczba dzieci w tych rodzinach	0	7	15	15

8) Piecza zastępcza

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Piecza zastępcza sprawowana jest w formie rodzinnej lub instytucjonalnej. Zadaniem własnym gminy jest współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo- wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo - terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym. Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed

umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

-10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka- w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,

-30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,

-50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka- w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

	2014	2015	2016	2017
Koszty pobytu dzieci z terenu Gminy Czarna w pieczy zastępczej	13.166,09 zł	22.714,85 zł	37.046,96 zł	38.907,86 zł
Liczba dzieci ,za które Gmina Czarna ponosi koszty związane z ich pobytym w pieczy zastępczej	11	10	11	11

9) Świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego są przyznawane w przypadku, kiedy osoba mająca zasądzone alimenty na dzieci uchyla się od ich płacenia, a komornik nie może wyegzekwować zasądzonych należności z uwagi na brak majątku dłużnika.

	2014	2015	2016	2017
Rzeczywista liczba rodzin, którym decyzją przyznano świadczenie z funduszu alimentacyjnego	43	39	39	46
Liczba osób objętych wypłatą funduszu alimentacyjnego - liczba uprawnionych (dzieci)	70	59	58	68

Poza przyznawaniem i wypłatą świadczeń dla osób uprawnionych ośrodek prowadzi postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych. W tym celu prowadzi się współpracę z prokuraturą, urzędem pracy, komornikami sądowymi, urzędami gmin i miast oraz ośrodkami pomocy społecznej z terenu całej Polski. Ponadto w ramach zawartej umowy dłużnicy alimentacyjni wpisywani są do rejestru dłużników w Krajowych Rejestrach Dłużników.

10) Karta Dużej Rodziny

Od 2014 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnej realizuje **program dla rodzin wielodzietnych- Karta Dużej Rodziny**. W ramach tego programu przyjęto w 2017 roku 32 wnioski o wydanie nowej KDR oraz 10 wniosków o przedłużenie ważności już posiadanej KDR oraz na bieżąco udzielano informacji na temat ulg, zniżek i uprawnień przysługujących właścicielom KDR.

Karta Dużej Rodziny przysługuje rodzinom, w których jest co najmniej troje dzieci i zapewnia zniżki między innymi przy zakupie żywności, odzieży, obuwia, książek, zabawek, środków czystości, paliwa oraz biletów wstępu do kin, muzeów, obiektów sportowych. Uprawnia także do korzystania z ulg przy korzystaniu ze środków transportu publicznego, usług telekomunikacyjnych i niektórych usług bankowych.

Na terenie Gminy Czarna w sumie już 216 rodzin korzysta z Karty Dużej Rodziny.

	2014	2015	2016	2017
Liczba rodzin, które otrzymały Kartę Dużej Rodziny	32	108	34	42

11) Wsparcie niematerialne

Wdrażane sukcesywnie ustawy, w tym w szczególności ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz programy rządowe powodują poprawę sytuacji materialnej wielu rodzin. Nie maleje natomiast społeczne zapotrzebowanie na pracę socjalną, która wg ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej jest definiowana jako działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Narodziny dziecka, utrata pracy, konflikty rodzinne, problemy finansowe to sytuacje, które generują wiele trudności, z którymi nie zawsze rodzina jest w stanie poradzić sobie sama. Klienci pomocy społecznej oczekują wtedy wsparcia psychologicznego, terapeutycznego, prawnego oraz pracy socjalnej. W środowisku zamieszkania można zdiagnozować sytuację

rodziny, ustalić zarówno zagrożenia, na jakie jest narażona rodzina oraz czynniki, które można wykorzystać przy opracowywaniu planu pomocy dla rodziny. Pomocnym narzędziem, stosowanym przez pracowników socjalnych jest kontrakt socjalny, będący formą umowy pisemnej pomiędzy pracownikiem socjalnym, a klientem pomocy społecznej i zobowiązujący obie strony do określonych działań na rzecz poprawy sytuacji osoby lub rodziny.

Wsparcie niematerialne jest bezpłatne i udzielane bez względu na posiadany dochód.

	2014	2015	2016	2017
Liczba zawartych kontraktów socjalnych	23	18	10	10

IV. Analiza SWOT

4.1. Mocne i słabe strony

Mocne strony	Słabe strony
1.kadra pomocy społecznej posiadająca odpowiednie kwalifikacje, doświadczenie i wiedzę,	1.wysokie bezrobocie,
2.dokładne rozeznanie potrzeb świadczeniobiorców,	2.brak ofert pracy adekwatnych do niskiego wykształcenia bezrobotnych,
3.aktywnie działające stowarzyszenia, koła gospodyń wiejskich, ochotnicze straże pożarne,	3.niskie wynagrodzenia,
4.sieć szkół i przedszkoli,	4.uzależnienia- od alkoholu oraz substancji psychoaktywnych,
5.kuchnie i stołówki we wszystkich placówkach oświatowych,	5.przemoc domowa,
5.sieć ośrodków kultury,	6.zjawisko dziedziczenia ubóstwa i bezrobocia,
6.biblioteki,	7.migracja ludzi młodych,
7.boiska sportowe, sale gimnastyczne, place zabaw,	8.brak mieszkań socjalnych i mieszkań chronionych,
8.realizacja rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”,	9.brak punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych, ich rodzin oraz zagrożonych przemocą domową

4.2. Szanse i zagrożenia

Szanse	Zagrożenia
1.podtrzymywanie tradycji i zwyczajów regionalnych,	1.problem alkoholizmu, narkomanii i innych uzależnień,
2.wzrost świadomości jakie znaczenie i jaką wartość ma rodzina,	2.migracja ludzi młodych,
3.wzrost świadomości i umiejętności korzystania przez rodziny z różnych form wsparcia,	3.niski przyrost naturalny,
	4.niskie wynagrodzenia osób pracujących oraz nieadekwatna polityka państwa w dziedzinie rozwiązywania problemu bezrobocia,
	5.wypalenie zawodowe pracowników,

4.3. Podsumowanie analizy SWOT

Przedstawiona analiza SWOT określa mocne i słabe strony gminy oraz szanse i zagrożenia mające wpływ na funkcjonowanie rodzin. Z analizy SWOT wynika, że w Gminie Czarna świadczona jest pomoc, która przyczynia się do poprawy sytuacji rodzin; pomoc ta jest skierowana jest zarówno do rodzin ubogich, ale także do wszystkich innych potrzebujących pomocy i wsparcia. Mocną stroną jest sieć szkół i przedszkoli oraz obiektów sportowych, słabą zaś zachowania patologiczne, w szczególności przemoc w rodzinie i nadużywanie alkoholu oraz rodziny niewydolne wychowawczo. Szansą jest wzrost świadomości znaczenia i wartości rodziny oraz umiejętności korzystania z różnych form wsparcia ,natomiast największym zagrożeniem dla realizacji działań, o których mowa w programie są ograniczone środki finansowe na realizację zadań z zakresu pomocy rodzinie.

V. ADRESACI PROGRAMU

Rodziny wychowujące dzieci oraz rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo -wychowawczych, zagrożone ubóstwem, problemem uzależnienia oraz rodziny dotknięte przemocą.

VI. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem przewidzianym do realizacji na lata 2018 – 2020.

Głównym założeniem Programu jest stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia rodziny poprzez działanie mające służyć:

- wspieraniu potencjału rozwojowego rodziny, biologicznej na wczesnym etapie jej funkcjonowania,
- wzmocnieniu systemu gwarantującego prawidłowy proces wychowawczy oraz ochrony dzieci przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i wykluczeniem,
- poprawie sytuacji dziecka w środowisku szkolnym poprzez wzbogacanie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów wymagających pomocy,
- zwiększeniu poziomu bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i rodziny poprzez prowadzenie stosownych działań profilaktyczno - edukacyjno- wychowawczych w środowisku,
- zapobieganiu powstawania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz skuteczne reagowanie w sytuacjach już zaistniałych poprzez udzielanie wielopłaszczyznowego wsparcia.

Zasadą nadrzędną Programu jest ścisła współpraca podmiotów działających na rzecz dzieci i rodzin, co gwarantuje skuteczność podejmowanych działań. Zakłada się, że skuteczność działań w zakresie przeciwdziałania dysfunkcji rodziny będzie osiągana w szczególności poprzez wczesne podejmowanie działań profilaktycznych przed wystąpieniem problemu oraz pracę z dziećmi oraz ich rodzicami w ich środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym.

Celem działań jest zapobieganie powstawania sytuacji mających niekorzystny wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodziny, wsparcie jej w zakresie występujących niedomagań, zabezpieczenie potrzeb, wpływanie na poprawę trybu i jakości życia, pomoc we wzmocnieniu jej wydolności opiekuńczo -wychowawczej oraz w sytuacjach zagrożenia dobra dziecka.

6.1. CEL GŁÓWNY:

Stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną w Gminie Czarna.

6.2. CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Budowanie bezpieczeństwa socjalnego rodzin

Zadania:

- 1) Stałe diagnozowanie i monitoring warunków życia rodzin.
- 2) Zapewnienie bezpieczeństwa materialno- bytowego rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej której nie są w stanie pokonać wykorzystując własne możliwości.
- 3) Objęcie pomocą dzieci w szczególności w formie dożywiania, zaopatrzenia w podręczniki szkolne, organizowanie wypoczynku w okresie wolnym od nauki, umożliwianie korzystania zorganizowanych form spędzania czasu wolnego.

- 4) Praca z rodziną poprzez prowadzenie pracy socjalnej przez pracowników socjalnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnej.
- 5) Monitoring funkcjonowania i wydolności opiekuńczo -wychowawczej rodzin oparty na zaangażowaniu i współpracy wszystkich podmiotów działających na rzecz dobra i bezpieczeństwa dziecka i rodziny.
- 6) Zapewnienie rodzinom specjalistycznego poradnictwa i wsparcia.
- 7) Podejmowanie działań w zakresie aktywności społeczno- zawodowej rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym celem umożliwienia podjęcia zatrudnienia.

2. Wspomaganie potencjału rozwojowego rodziny

Zadania:

- 1) Systematyczne diagnozowanie warunków życia rodzin, ich potrzeb i oczekiwań oraz udzielanie im stosownej pomocy.
- 2) Rozwijanie systemu wsparcia i specjalistycznego poradnictwa dla rodzin, w tym psychologicznego i prawnego.
- 3) Wspieranie i propagowanie różnych form aktywności społecznej działającej na rzecz wspomaganie rodzin oraz umacniania w nich więzi rodzinnych.
- 4) Promowanie wartości rodzinnej poprzez organizowanie spotkań edukacyjnych mających na celu wymianę doświadczeń, uczenie i pogłębianie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, poprawianie relacji rodzic- dziecko.
- 5) Podejmowanie działań na rzecz powrotu do rodziny naturalnej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.
- 6) Zapewnienie opieki nad dziećmi rodziców pracujących.
- 7) Podejmowanie działań zapobiegających niedostosowaniu społecznemu dzieci.
- 8) Realizacja na terenie Gminy Czarna programów zdrowotnych.
- 9) Udział Gminy Czarna w rządowych i innych programach wspierania rodzin.
- 10) Podejmowanie działań przeciwdziałających przemocy w rodzinie i uzależnieniom.
- 11) Doskonalenie zawodowe pracowników podmiotów zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie.
- 12) Podejmowanie współpracy i wypracowywanie zasad wspólnego działania wszystkich podmiotów działających na rzecz umacniania rodzin.
- 13) Rozwój i wykorzystywanie gminnej bazy sportowej w celach aktywności ruchowej i rekreacyjnej.

3. Wspomaganie dziecka w środowisku szkolnym

Zadania:

- 1) Wzbogacanie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów uzdolnionych.
- 2) Wspieranie potrzeb edukacyjnych dzieci niepełnosprawnych poprzez stworzenie usług i ulg wspierających ich proces edukacyjny.
- 3) Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez pomoc materialną (stypendia, zasiłki, dofinansowanie do imprez szkolnych i wycieczek, udział w projektach).
- 4) Wspieranie inicjatyw służących wszechstronnemu rozwojowi dzieci i młodzieży, w tym udział placówek oświatowych w projektach.
- 5) Realizowanie przez szkołę programów profilaktycznych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży oraz programów edukacyjno- wychowawczych przeciwdziałających patologiom społecznym.
- 6) Udzielanie psychologicznego i pedagogicznego wsparcia uczniom znajdujących się w sytuacjach tego wymagających oraz ich rodzicom.
- 7) Podejmowanie przez szkołę działań mających na celu kształtowanie właściwego zachowania nawyków i postaw życiowych.
- 8) Podejmowanie przez szkołę współpracy z innymi podmiotami w zakresie rozwiązywania problemów uczniów z rodzin niewydolnych wychowawczo.
- 9) Prowadzenie świetlic szkolnych oraz organizowanie tam zajęć i pomocy dla uczniów.
- 10) Organizowanie dodatkowych zajęć dydaktyczno- wychowawczych dla uczniów z trudnościami.
- 11) Organizowanie poradnictwa i konsultacji dla rodziców ze specjalistami.
- 12) Podejmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów społecznych poprzez prowadzenie w szkole programów profilaktycznych dotyczących uzależnień, agresji, radzenia sobie ze stresem.

4. Opieka nad dziećmi z rodzin niewydolnych wychowawczo

Zadania:

- 1) Praca socjalna z rodziną przeżywającą trudności opiekuńczo- wychowawcze prowadzona przez pracownika socjalnego.
- 2) Przyznanie asystenta rodziny w przypadku zagrożenia odebraniem dziecka do pieczy zastępczej lub umożliwienia powrotu dziecka do rodziny naturalnej.
- 3) Podejmowanie działań w celu zapewnienia nadzoru kuratora nad nieletnimi pozbawionymi dostatecznej opieki ze strony rodziców.
- 4) Współdziałanie podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny celem przepływu informacji i podjęcia stosownych działań.
- 5) Organizowanie wsparcia psychologicznego i pedagogicznego w szkole oraz w placówkach specjalistycznych dla dzieci z rodzin niewydolnych.

- 6) Prowadzenie monitoringu dziecka w rodzinie dotkniętej sytuacją kryzysową.
- 7) Mobilizowanie rodziców do korzystania z programów korekcyjno- edukacyjno- terapeutycznych oraz specjalistycznych konsultacji.
- 8) Priorytetowe przyjmowanie do placówek przedszkolnych dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo.
- 9) Organizowanie wobec dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo w szkole dostępnych form wsparcia (kółka zainteresowań, zajęcia wyrównawcze i inne).

5. Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży oraz zapobieganie uzależnieniom i zjawiskom przemocy

Zadania:

- 1) Realizacja programów dotyczących uzależnień, agresji, radzenia sobie ze stresem adresowanych do dzieci.
- 2) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży.
- 3) Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
- 4) Udzielanie pomocy rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym oraz zjawiskiem przemocy.
- 5) Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu.
- 6) Organizowanie prelekcji w szkołach przez specjalistów zajmujących się rozwiązywaniem problemów w tym zakresie.
- 7) Promocja pozytywnych wzorców zachowań poprzez organizowanie w szkole zajęć, imprez, spotkań ukierunkowanych na wspieranie i prawidłowy rozwój i postawę społeczną młodego człowieka.
- 8) Ustawiczne szkolenie nauczycieli w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.
- 9) Monitorowanie zjawiska krzywdzenia dzieci i młodzieży.
- 10) Promocja instytucji udzielających pomocy w przypadkach zaistnienia zjawiska przemocy.
- 11) Współpraca wszystkich instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy.
- 12) Wspieranie rozwoju i działania podmiotów udzielających wsparcia osobom i rodzinom znajdujących się w sytuacji kryzysowej.

VII. REALIZACJA PROGRAMU

7.1. Realizatorzy Programu

Podmioty realizujące zadania w obszarze wspierania rodziny oraz inne partnerskie instytucje i organizacje wspomagające:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnej
2. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Łąncucie
3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łąncucie
4. Urząd Gminy w Czarnej
5. Policja
6. Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Czarnej
7. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czarnej
8. Sąd Rejonowy w Łąncucie
9. Kuratorzy Sądowi
10. placówki służby zdrowia
11. placówki oświatowe
12. pedagodzy szkolni, specjaliści i terapeuci
13. Poradnia Leczenia Uzależnień w Łąncucie
14. Kościół Katolicki
15. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Łąncucie

7.2. Przewidywane efekty Programu

1. stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo- wychowawcze,
2. zminimalizowanie negatywnych zachowań wśród dzieci i młodzieży,
3. zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego dzieci i rodzin,
4. ograniczenie powstawania sytuacji kryzysowych rodzin wymagających interwencji,
5. przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej oraz umożliwianie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej.

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Realizacja Programu będzie odbywać się w zakresie posiadanych środków budżetu gminy, budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

IX. MONITORING I EWALUACJA

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się sprawami rodziny. Monitoring będzie polegał na pozyskiwaniu informacji i danych od podmiotów realizujących poszczególne zadania, co umożliwi wgląd w zakres podejmowanych działań, ich analizę oraz ocenę skuteczności. Analiza i ocena zebranych informacji pozwoli na planowanie dalszych działań oraz doskonalenie działań dotychczas ustalonych.

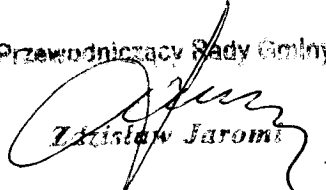
Zgodnie z art. 179 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z ich realizacją. Koordynacją w zakresie realizacji Programu zajmuje się Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnej.

X. PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 jest zgodny z kierunkiem i działaniami określonymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czarna na lata 2014-2020.

Program zakłada tworzenie optymalnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin na terenie Gminy Czarna oraz poprawy stylu i jakości ich życia. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie będą stwarzane możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami, co zwiększy jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku i poczucie odpowiedzialności przy wykorzystywaniu też własnej aktywności i potencjału jaki posiada. Ważnym elementem powodzenia w zakresie realizacji Programu jest ścisła współpraca podmiotów zajmujących się sprawami rodziny i podejmowanie interdyscyplinarnych działań.

Przewodniczący Rady Gminy

Zdzisław Jaromi